

Los Somament

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

REUS, Divendres 17 d' Abril de 1903.

ANY XVIII NUM. 4545

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.

A Barcelona: Kiosco del Sol, Rambla de las Flores. No's retornan los originals encara que no's publiquin.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes: Ptas. 1'25
En provincias, trimestre: 4—
Extranjer y Ultramar: 8—
Anuncios, a preus convencionales

PASTILLAS SERRA: Son las mellors pera curar la TOS

y totas las malalties del aparato respiratori, perque modifican las mucosas, facilitan la expectoració y fan desapareixe en un sol dia la opressió del pit y l' ofech.

Se poden pendre sense cap perill perque no contenen opi ni morfina. En venen á casa del autor, FARMACIA SERRA, Arrabal de Santa Ana núm. 80, devant del nou casal del Banch d' Espanya y FARMACIA NOVA de don Napoleón Batalla, ex-Portal de Jesús.

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat á la meua clínica la Sra. D. N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en la menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli l' Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, douchs, en poch temps cobrá appetit y forsas y se li regularisaren las régulas: —Dr. Letamendi.
Senyora Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d' un any de una escófula crónica. Cansat d' asar sens cap resultat, quantas emulsións y reconstituyens se preconitzan pera aquestos cassos, vaig ensajar los Hipofosfita Climent, trobant consólo lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—Dr. Loñiz, Catedratic de Barcelona.
Exigeixis lo legitim Aixarop Climent SALUD, unich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expén altre del mateix nom.

PERE BANÚS

METJE-CIRURGIÀ - Dentista

Practica totas las operacions de la boca: avulsions, ablasions, resecions, etc.—Reb tots los dias.

DENTADURAS de tots los sistemas. Paladars artificials y contensius pera las fracturas de la mandibula.

Plassa del Castell 1, 1er.—REUS

LLIBRERIA DE TOST GERMANS

ARRABAL JESUS BAIXA

ULTIMAS NOVELAS LITERARIAS!!

BIBLIOTECA POPULAR DE "L' AVENC" A 50 CENTIMS VOLUM

Obras de Guimerà, Ramon, Oller, Verdagner, Iglesias, Gener, Massó y Torrents, Catalá, Bassegoda, Colomer, Almirall, Riquer, Mestres y demás autores tant catalans com castellans y extrangers. Tomos de las Bibliotecas Sappier de Valencia, Tasso, Manecó, Sopena, Lesca- no, Molinas, Vida literaria, Ambus Mundos y d' més que s' publican a Barcelona.
Periódicos Catalans: Jovenat, Catalunya, Cu-Cu, La Barretina, La Esquilla, La Campana, La Tomasa y demás revistas y diarijs que s' publican a Espanya.

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO

Superiors a 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos

Especial pera vinyas a 13 3/4 pts.

Lo propietari que vinga a conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors

MASSO Y FERRANDO.—REUS

JOSEPH GRAU RABASCALL

METJE-CIRURGIÀ

Ex-Alumne intern pensionat per oposició del Hospital de la Santa Creu de Barcelona.

Consulta de 11 á 1 y de 6 á 8

Teléfono número 120

Arrabal alta de Jesús número 20, bis, 2on.

REUS

OBRA NOVA

FLORESCENCIA

Aplech d' ensaigs literaris d' en Hortensí Güell.

2 PESSETAS

De Venda en lo kiosco de D. Pau Balart,

Plaza de la Constitución y en la libreria de

D. Pere Tost, Arrabal baixa de Jesús.

LO RÉGIMEN Y LOS ESTUDIANTS

Los nostros governos no s' recordan que la revolució francesa, no va ser forjada precisament entre las multituds ignorants, que, com diu *Leizner*: "S' apropian las ideas, però las mal comprenen", sino entre los cervells privilegiats, entre los elements intellectuals estudiants de la Sarbona, Brusselas y altres, apostols entusiasmas d' un nou régin, potser no del tot definit, però ja arrebasador y radical en sos principis. Prova d' aixó, de que no s' en recordan, és que en aquest país dels privilegis y de las inviolabilitats, la classe escolar, la intelectual de dema, la directora del porvenir, és ben poch considerada y respectada.

La importancia de la qüestió escolar, plantejada avuy a Espanya, és innegable; fatalment innegable, pel régin, centralista, al mateix temps que encoratjadora pera tots aquells que aspirem a la regeneració de la patria.

De tots los atropells comesos als estudiants, en lo present y passa any, dels recents a Salamanca y Valencia, y més encara, de las causas dels mateixos, tant de las vingudas per part dels mal pensats decretos del ministre del ram, com dels del Govern en general, los escolars que en mitj de sos estudis, no s' oblidan de la personalitat que pera dema ls espera, dentan treure dos ensenyansas profitosissimas pera la vida social del nostre poble; la primera és, lo convenciment del poch apreci de que és objecte a Espanya, tot lo referent al avens intelectual, que és avuy la forsa de tots los estats y nacions dominador; la segona, l' unich medi de salvació del nostre Estat, que, donada la ignorancia dels seus cap parer y la tradicional inconsequencia en sos governos, no pot ser altre, que aquesta mateixa instrucció que ells desprecian, entronc- sada sobre tot y escampada desde lo respec-

tat cap blanch del acadèmic, fins al desca- bellat y brut del petit xarriç de taller.
Los mil esforços y protestas desatesas en tot temps, y la recaiguda en los mateixos vic- cis, per part dels que las promouen, ens dem- mostren fins a la evidència, que sa causa no és precisament la ignorancia d' un ministre, sino lo régin centralisador, que ls obliga a disposar tranquilament desde Madrid, ahont no arriba la vida práctica y la realitat de las cosas; al homé més ignorant, posar la gover- nans sobre el terreno la necessitat lo guia y la realitat li dona prudencia.

Hem de convenens d' una vegada, per sempre, que ls efectes de que som victimas, no dependen de res més que del régin, y per lo tant lo régin deu ser l' unich objecte de nostre constant y implacable protesta.

Si es hora ja de que, apart dels furs uni- versitaris y dels drets del home y del actes parcials de protestas contra fets determinats, (aspiracions totas inútils devant dels governs que las desconeixen y las odian en sa creen- cia, mantainte per la forsa en continsts estats de siti); ens enfortim cada dia més pe- ra la lluita que nostros pares ens preparan, y unim ab protesta gegantina, com he dit, única y constant, contra tot lo régin actual, aquest régin dels centralisma estúpid, prin- cipi y causa de tot, porque per tot se fica.

Lluny d' aixó, no somniem en "autonomia universitaria", no esperem esser respectats ni com a homes, no aspirem esser considerats millor de lo que sens considera.

Revestim nostros actes de la serietat, de lo que és trascendental; y avuy més que may, avuy en que a l' indignació s' hi ajunts lo dol dels companys morts, diemnos mútuament, y ab la serietat de las absoltes, aquestas solas paraulas: "demá serem nosaltres."

Estich convenst que aquestas solas para- las, si s' consideran bé, han de ser las més

profitosas y espantosas pels governadors y los ministros y los partits.

A. M. y C. (De la Facultat de Ciències)

PRESSUPOST DE GOVERNACIÓ

Ha sigut examinat y ha quedat aprovat lo pressupost de Governació.

Se separan en lo projecte los serveys de comunicacions de tots los demés, aplicantse diferent criteri a uns y altres.

Per lo que 's refereix als gastos de la Administració, lo Govern, sense fer un avens de las consecuencias de la ley de Administració local que será sotmesa a las Corts quan se constituïxin, reorganisa gayrebé tots los serveys, obtenint reducció en los gastos.

Solzament en la Administració central arriban a 450.000 pessetas, que serán prou pera satisfir las dotacions de novas necessitats, com per exemple lo sosteniment del Institut de Reformas Socials, lo sosteniment del Institut Oftalmològic, la construcció del nou quartel de la guarda civil a Madrid; la creació del cos de seguretat militarment organitzat pera Barcelona, Valencia, Sevilla y Cadiz; a Madrid s' augmenta ab una secció muntada y alguna ampliació en la guarda civil de infanteria y cavalleria; instalació de materials de desinfecció en las estacions sanitàrias de primera classe y per fi s' reforça la consignació insignificant d' alguns establiments de beneficencia generals.

En lo servey de comunicacions s' empen desde 1904 la reconstrucció total en cinch anys del material de tota nostra xarxa telegráfica, que ja no serveys y está roïnós, per haver omítit los gastos de conservació durant llarch temps.

Se disposa la construcció y extesa d' un cable entre la península y Canarias, altre de Tànger a Canarias, altre de Barcelona a Mallorca y altre de Chafarinas a Alger, aplicant al ensemps la actual consignació pera los enllaços de telegrafia sense fils.

Se dota també l' immediat establiment de tres líneas telefónicas interurbanas, una pera Andalucía, altra pera lo Noroest y altra entre París y Madrid, servintse a moltes y importants poblacions espanyolas.

La gayrebé increible deficiencia del servey de Correus es atesa, disposantse la reparació del material malmés que haurá de ferse en dos exercicis econòmichs desde 1904.

S' augmenta la conducció per ferrocarril y carreteras ab l' establiment de peons ó carteras, pera més de dos mil Ajuntaments que ara no tenen comunicació postal.

Además s' empenen milloras ineludibles en los locals destinats a oficinas de Comunicacions, s' estadia la construcció d' edificis apropiats a las principals ciutats, y en general, s' habilita lo medi d' atendre als serveys propiament postals y fins de paquets, y quin immediat establiment no es possible ferse. Se rebaixa la tasa y s' esmena la tarifa postal.

Ab tot lo total import de la secció sexta del pressupost, ab tot y la reforma extraordinaria que s' fa en lo servey de comunicacions, tantsols excedeix a la del pressupost actual en una quantitat a tres milions de pessetas, quin augment de gastos sur compensat per esser immediatament reproduch per la manera de cobrar-se l' impost.

Secció oficial

REGISTRE CIVIL

dels dias 15 y 16 d' Abril de 1903

Naciments

Cinta Masip Ferraté.—Maria Vilaplana Salvadó.—Rosa Gugat Adserá.—Joan Jové Saperas.

Matrimonis

Miquel Gramaje ab Angela Llauredó.—Antón Tost ab Trinitat Segre.—Antón Escudé ab Raimunda Forcadás.

Defuncions

Martí Escolá Puig, 73 anys, Arrabal baja

Jesús.—Margarida Marsillach, 1 any, Aguila 16.—Joseph Urgellès Ardevol, 72 anys, Sant Francesch 42.—Antonia Mallorquí Mateo, 62 anys, S. Joan 37.—Maria Brufal Queralt, 85 anys, Pi y Margall 27.—Francisca Barberá Domingo, 54 anys, Galofre 1.

Calendari catalá

Sant d' avuy.—La Beata Mariana de Jesús Sant de demá.—S. Eleuteri Surt lo SOL á las 5 h. y 9 m. y s' pon á las 6 h. 33 m.; surt la LLUNA a las 11 h. 55 m. y s' pon a las 9 h. 6 m.

MERCATS

Dilluns de cada setmana, Reus.—Dimecres, Valls.—Dijous, Vendrell y Espuga de Francoll.—Divendres, Cornudella, Montblanch y Tarragona.—Dissapte, Valls, Vendrell y Espuga de Francoll.

CAPS-AL-TART VIII

Aquella melangia tan suau que t' omple de visions la testa pàlida, s' es filtrada en la ment del que t' ajud a sofrir els dolors grans que t' aclaparan.

Cuan mor el dia, fret, llanguidament, no t' alenta l' sopor de l' esperança, cuan mor el dia, mor dintre el teu front la visió palpitant de ton romiatje...

I volen al entorn dels teus cabells aqueixes somnolencies apagades que filtran en el ulls de qui t' ajud a sofrir els dolors grans que t' aclaparan aqueixa melangia tan suau que t' omple de visions la testa pàlida.

ALPHONS MASERAS

¡REPUBLICANS!

Sempre 'ns haviam cregut que cuan alguna persona espontaniament s' ofereix a un poble pera defensar sos interessos en las Corts debia possehir alguna facultat que en algo 'l fes acreedor al honor del carrech, ja fos de prestigi en lo Districte, ja de talent, activa, de carrera ó almenys de serenitat y coneixements polítichs; pero no es aixís desgraciadament; avuy per l' exemple que 'ns dona la candidatura Mayner veyém que no precisa possehir cap de las facultats avans apuntadas, ne hi ha prou en ser un potentat per etzar de la fortuna y interessos propis que necessitin del favor del govern, ni que aquest siga monàrquich, pera atrevirse a solicitar lo sufragi de un poble aprofitant las circunstancias de un "rio revuelto".

Si avans de ferse l' unió dels republicans espanyols, pera solidificarla com cal s' hagués seleccionat als elements que perjudican la causa republicana, ben lluny de veure en candidatura per aquesta Circumscripció al senyor Mayner; personas de moltíssima més válna te lo partit republicá en aquest districte electoral a qui poguer presentar y no ho ha fet; no ho ha fet porque, més sèrios, no s' han volgut presentar a jugar un ridícol, porque no tenen tampoch interessos que 'ls obliguin a corre l' aventura electoral, porque la seva serietat y bon nom los privaria de fer servir l' acta de diputat, cas de conseguirla, pera certs actes que no s' agermanarian en lo sen credo polítich perdent allavors lo prestigi adquirit a forsá d' anys de llyotar.

Los republicans de debó y que han tingut ó tenen representació dintre 'l partit, saben millor que nosaltres que la candidatura Mayner no es cap garantia ni pera Reus ni pera la República.

Si 'ls republicans han de seguir lo sistema dels governs que sostenen la Monarquia fentse majorias de ineptes en lo Parlament, y a quins allí 'ls anomenan "cunills de guix", porque sols saben vèllugar lo cap pera dir si ó no

en las votacions y no 'ls adornan otras dots que 'l ser fills, parents ó recomanats dels cacichs, ó dels mateixos governants, s' explica que aquellas personas á quinas aludiam avans y que representan la serietat dintre 'l partit republicá local, consentint y, més encara, apoyin la candidatura Mayner y publicament la defensin. Mes, si no es aixís, si 'ls republicans consideran que la República s' ha de robustir y afermar per que la debilitan tolerant y ajudant a fer lo joch dels que be saben ells que de republicans no 'n tenen res, ni condicions pel carrech a que aspiran tampoch?

No volém ni podém creure que també ells s' hajin corromput en tant poch temps ó que 'l desitjat triomf de la República los haji encogat tant que 'ls fassi perdre lo coneixement y 'ls privi de veure clarament que no es aixís com se consegueix lo fi perseguit.

No volém ni podém creure que sostinguin un erro tant gran com representa l' apoyar la candidatura Mayner com a republicana.

Tot lo que s' edifica en fals no pot sostenirse y no es ab aytais obras com s' aixeca 'l pedestal de la República pera que en éll perduri com se preten; aixís obrant lo que s' fa es tirar l' estátua enlayre pera, en sa cayguda, trencarla en mil trossos.

Los que de veritat estimin los ideals republicans reflexionin y obrin en consecuencia.

RECTIFICACIÓ DEL CENS

Haventse de procedir lo dia 20 del corrent a la rectificació de las llistas electorals, la «Lliga Catalanista» d' aquesta ciutat prega a tots los ciutadans que tinguin més de 25 anys y 'n portin dos de residencia en aquesta ciutat que passin per son lloch social, Amargura 1, de dotze de mati a una de la tarde, de seta vuyt del vespre y de nou a onze de la nit ahont se 'ls facilitarà la seva inclusió a las llistas y se 'ls enterarà del Colegi ahont haigin de votar del número que ocupan en la llista de votants y de quantas noticias més los convinguin sobre eleccions.

SECCIÓ METEOROLÓGICA

OBSERVACIONS del dia 16 d Abril de 1903, facilitadas per don Artur Porta, sucesor de R. Gispert.

Table with meteorological data including barometer, humidity, wind, and temperature observations for April 16, 1903.

CRONICA

Las Circunstancias s' ho arrenca tot porque li varem dir que la contracta de las obras del famos Pont de Calderons no s' cumplia degudament y ab aytal motiu un senyor regidor demaná al Ajuntamen que s' formés un expedient d' informació.

Donchs per aquesta senzilla y fundada informació que ha de ser en benefici d' aquells propietaris de fincas que s' aprofitaran en son dia del esmentat Pont, vomitan los circunstancieros un rengle d' aquells insults ben propis d' ells, pera dirnos que 'ns demostraran lo contrari (pero no 'ns ho probarian en tot cas) y que 'l regidor republicá indicat, está fent lo paper de Bellido Delfos; ¿eh quin mot mes non y que sembla mentida que 'l hajin pogut descubrir ara? Encara com no li han dit "zapatero a tus

zapatos", puig lo regidor aludit es comerciant y no "maestro de obras... primas."

Pero no sabém porque s' ha de desesperar tant Las Circunstancias si te la seguretad de poguernos demostrar lo contrari de lo que hem dit; després de tot no hem dit que 'l confrare hi fassi cap negoci en aquellas obras. N' hi hauria prou en esperar lo resultat de l' informació pera dirnos que anavam equivocats, que portats de una bona intenció 'ns varem creure que allí no s' hi invertian las pessetas que se 'n pagaban.

Aixó ab la conducta "cortés que per respecte al públich vol seguir", comensant per predrli lo respecte ab sa fraseologia de pinxos mal educats.

¡Si no 'ls coneguessim y com nosaltres tot Reus!

Cualsevol que siga lo número de senyors regidors que avuy se reunixin, l' Exm. Ajuntament celebrará aquesta tarde la sessió ordinaria de segona convocatoria.

Ahir torná a mostrarse lo temps clar y quelcom xafagorós en las horas de sol, cambiantse en ventós al cap tart.

Avans d' ahir reberem una carta del senyor Arquitecte municipal en la que tracta de la cuestió del "Pont de Calderons", manifestant que a son judici s' havia cumplimentat la ordenat per l' Ajuntament en la construcció referida y que per lo tant no hi havia responsabilitat pera ningú y que 'n tot cas seria seva com a inspector de l' obra.

Per ara nos limitém a acusar rebut de la carta, sense perjudici de tornar a parlar del assumto.

Lo diumenge vinent tindrà lloch en lo Teatro Circo l' anunciad assalt d' armas, a quin acte hem sigut atentament convidats per lo distingit jove y amic particular nostre don Joseph Quer y Boule.

Agragim la deferencia que se 'ns ha tingut.

S' ha trobat mort un colom missatjer que porta las següents senyas, a una ala L. Tapia, Caspe 115, 2on. Barcelona, a l' altra Raza Devaux—van—laer Cariñena, en una de las potas porta un anell d' alumini a la següent inscripció 19 Espanya 01 y un altre anell de goma que diu 453 y 281.

La persona qu' es cregui interesada pot passar pel carrer del Roser número 4, que li donarán detalls.

Durant lo mes darrer s' han embarcat en lo port de la vehina ciutat 2.180 bocoyes, 436 1/2, 35 1/4 y 155 barrils oli, 4.480 sacs avellanas y 278 atmetlla, 3.977 bocoyes, 1.133 botas, 555 1/2, 761 1/4 y 162 8 vi.

En igual mes del any anterior s' embarcaren 2.639 bocoyes, 104 1/2 y 453 1/4 oli, 8.667 sacs avellana y 3.110 atmetlla, 4.111 bocoyes, 1.032 botas, 653 1/2, 820 1/4 y 315 8 vi.

Ha pres posesió lo non enginyer jefe d' Obras públicas don Alfred Mosso.

Devant la Comissió mixta de reclutament seguirán demá los judicis d' exencions tenint de fallar los expedients dels mossos dels pobles de Galera, Mas de Barberans, Pauls, Perelló, Rasquera, Tivenya y Santa Bárbara.

Lo recandat per la Aduana de Tarragona durant lo mes de mars prop passat ascendeix a 157.536'24 pessetas; y en igual mes del any anterior se recandaren 172.742'41.

La diferencia de 15.206'17 pessetas de menos que s' observa lo motiva lo menos adende de bacallá y petrolí.

Han caygut abundants nevadas en los Pirineus, veientse completament blancas las altas montanyas de la cordillera.

La comissió de festas de "Sant Endat", de Ripoll, ha publicat las bases pera un concurs

de sardanistas que s' farà lo dia 11 de Maig a las quatre de la tarde. S' adjudicaran un premi de 200 pessetas, altre de 100 y altre de 50. Las sardanas de concurs seran tocadas per la orquesta "Unio Cassanen", de Cassà de la Selva. Per concurs se recaudaren en lo dia de ahir pessetas 1226'13.

Un dels aconteixements mes notables d' aquets temps, es l' invent del "Procediment Indio" del apotecari Pascual, exquisit producte que toona ls cabells blancs del color que s' han tingut a la juventut, sens que perjudiqui en lo mes minim la salud, ni taqui la pell ni la roba, reproduceix lo cabell, priva sa caiguda y fa desapareixer completament la caspa.

Se ven en lo Carrer de la Font, número 13 y a las principals Perfumerias y Perruquerias. Diposit general: J. Uriach y C. BARCELONA

D. MANEL DE PEÑARRUBIA Procurador dels Tribunals Ha trasladat son despatx a la cambra de Sant Joan, número 30-Ser. TARRAGONA

FINALMENT JOH LECTORS! Podem anunciar que ha sigut venut lo terrible mal venereo y sifilitich. Pera details llegeixis en 4.ª plana, "Milagrosos confits o Injeccio anti-venereo y Roob anti-sifilitich CONSTANCI.

PUBLICACIONS REBUDAS La revista que ven la llum a Barcelona "El Resumen de Agricultura", corresponent al actual mes d' Abril y conté lo següent sumari: "Lley del minimum", per J. B. J.—"Ave llanos", per J. de la Peña.—"Prensas para vino", (continuació) per Manuel Raventos.—"La viticultura en el mundo entero", per P. Viala.—"Los vinos turbios", per P. Viala.—"Aparatos para la destruccio del peral", per P. Viala.—"Sindicato de defensa de la viticultura Francesa", per P. Viala.—"Conser vas de tomates", per J. A.—"Bibliografia", "Problemas agricolas", "Crónica agricola", y "Revista comercial."

DE TOT LO CUNILL

Es de resultats positius l' industria de la cria d' aquest animal, perque d' ella se obté molta carn y bonas pells, tenint la ventatja d' esser un dels animals menys exigents en los alimets puig se ls pot sotmetre a una alimentacio tant ample y variada com plantas existeixen a la naturalesa a l' excepcio de las yerinosas.

Hi ha que tenir present, no obstant, que l' alimentacio exclusivament verda, especialment si es molt acnosa debilita als animals, y fa que la seva carn sigui desabrida poguent produhir la hidropepsia y la diarrea, en cambi l' aliment exclusivament sech produhiria l' estrenyiment per lo que s' recomana que l' alimentacio sigui alterna, aixis com aquesta augmenti o disminueixi, segons l' epoca de l' any, prenent per base 75 per 100 d' augment de menjar sech durant la tardor y l' hiverna y en primavera e istiu un augment ab igual cantitat en vert.

Convé que l' vert que s' tingui de donalshi, se culli a la tarde, pera privar que las plantas estigui mulladas per la rosada, donchs s' ha camprobat que l' aliment cullit al demati y donat desseguida als conills, produheix una mortalitat de consideracio a causa d' estar mulladas per la rosada.

Lo regim d' alimentacio es la base mes important pel bon exit del negoci; ademés de la regularitat de las horas, ha de tenirse en compte l' estat, anys y desll.

Cuant las femellas estan prenyes es quant requireix mes cuidado la alimentacio puig lo mes petit descuit esguerraria las crias. Al desmamar es quant mes mortalitat hi acostuma haver a las crias, los alimets se deu haver de donalshi molt sovint y am petites cantitats, procuran sempre que las plantas que se los hi dongui siguin molt tendras. Y quan los conills se los destina menjar se los hi donaran alimets de facil assimilacio, pera que lo seu desarrollo sigui adpressa y complert. L' aliment sech, pot esser, aixis destilat, cibada, o be forma d' aquest gra o d' ordi barrejada ab segon.

La millor hora pera donalshi lo menjar es abans de sortir lo sol y després d' havés post; al istiu s' ens hi dona també al mitj dia.

Secció comercial

CAMBIS CORRENTS en lo dia d' ahir, donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comers de la plassa de Reus.

Table with columns: City, Currency, Rate. Includes entries for London, Paris, Aix, Ambers, Marsella, Perpignan, Hamburgo.

Table with columns: Valors locals, Diner, Paper, Oper. Includes entries for Gas Reusense, Industrial Faridera, Banc de Reus de Descomptes y Prestams, etc.

BOLSI DE REUS

Table with columns: Location, Price. Includes entries for Interior, Colonial, Orenses, Norts, Alicants, Vitalici V., Exterior, Paris.

TELEGRAMA DE PARIS

Table with columns: Location, Price. Includes entries for Exterior, Portugués, Rio Tinto, Norts, Alicants.

J. MARSANS ROF Y FILLS

REPRESENTANT, F. CABRE GONZALEZ Carrer Santa Ana, 19. Cotisacio a Barcelona a las 16 d' ahir Interior 75'22 BARCELONA Amortizable 5 p 96'05 Francs 35'05

Colonial Lliuras 34'20 Mercantil MADRID Norts 61'25 Interior 75'25 Alicants 95'45 Francs 35'80 Orenses 33'80 PARIS Obs. Fransa 2 1/4 59'12 Exterior 86'80 Id. Almansa 5 0/0 103'25 Nortes Id. Id. ayy Alicants Ordres de Bolsa, Compra y venta al contat de tota classe de valors. Descompte de cupons. Compra de monedas d' or y bitllets extrangers. Giros sobre Barcelona, Madrid y Paris.

ANUNCIS PARTICULARS

CLINICA DE MASSATJE

DE P. DURAN, METJE-CIRUJIA Carrer Osset núm. 1, pis primer, cantonada al dela Presó.—Reus. Ab lo massatje manual y vibratori s' obtenen rapidas y sorprendents curacions en las enfermetats següents: Articulares.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (lumat), Luxacions, Fracturas Artritis traumáticas, etc. Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Euteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Vito), Ataxia locomotriu, Tremolor en las mans dels escribes, etc. Generals.—Anemias, Clorosis, Asma esencial, Palpitacions, Dispepsias, Astriccions de ventre y Calculs renals y hepáticos, etc.

TEATRO CIRCO

La Junta de Govern de la societat "El Circulo", admitira proposicions pera l'arrendament del Teatro Circo de ea propietat durant la tempora d' istiu que comensara lo quinze del vinent Maig y acabara al 31 d' Octubre del corrent any. No s' fica classe determinada d' espectacles.

Los que vulguin presentarlas tindran de ferho abans del trenta del corrent mes d' Abril en la Secretaria de la Societat.

La Junta se reserva la facultat d' acceptar la proposicio que estimi mes convenient o rebutjarlas totas.

Reus 8 d' Abril 1903.—Lo Secretari, Joan Odena.

SEVEN

Se cadira a un preu modich una magnifica casa de camp y aprop de 4 jornals de terra, a mitj hora d' aquesta ciutat. Esta plantada de garrofers, olivers y abundant en arbres fruters, posseix pou ab aygua abundant y cinia y sis horas d' aygua setmanals d' una abundant mina.

Los avellaners y demés arbres fruters son plantats de 6, 7 y 8 anys enrer.

Pera informes en aquesta Redaccio.

"La Palma"

Se pose en coneixement dels socis de la mateixa que hasta lo dia 25 del actual seran admittidas las sollicituds que presentin pera l' carrech de catefer del nou local d' istiu, atenentse a las condiciones expresadas en l' anunci que pera aquest objeete hi ha fixat en un dels salons de la Societat.

Lo citat carrech havent de ser adjudicat per llibre eleccio dels senyors socis, tindra lloch aquest acte lo dia 3 de Maig prop vinent de tres a cinch de la tarde.

Lo que s' comunica pera los efectos conseqüents. Reus 13 Abril de 1903.—P. A. de la J. de G.—Lo Secretari de torn, Mari Cort.

GOTXES FUNEBRES

EN VENTA Ni ha de 1 ra., 2na., 3ra., 4ta. y 5ta. classe ab tots sos adornos necessaris. Pera informes en aquesta Ciutat, Arrabal de Sant Pere número 24, entressol.

AVIS IMPORTANT

Donya Marina Gavaldá Caparó, professora en parts, aprobr da per la Real Academia de cirujia y medicina de Barcelona, ofereix sos serveys a quantas personas desitjin probar sa inteligencia.

A mes de tindrer una gran practica y notabilitat en parts, s' ha distingit durant molts anys en enfermetats de la higiene de las donas; ciencia atquirida en companya de diferents especialistas de Barcelona.

Consulta tots los dias de 1 a 3 tarde Arrabal Robuster, 10, 1er. Reus

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS HORT DE PAU ABELLÓ Se ven en lo carrer del Roser, 4.

APRENTENT

Se'n necessita un en aquesta impremta.

TELEGRAMAS

Madrid 16. Sobre lo Consell

Los ministros s' ocuparen al Consell d' ahir de las complicacions que han portat los sucesos de Salamanca, estudiantse lo medi d' evitar que ls civils repeteixin los fets, anant endressat a consegurho lo projecte del ministre de la Governacio sobre reorganisacio del cos de ordre public.

Lo senyor Maura ha exposat las queixas formuladas en nom del institut per son director lo general Pando, havent convingut tots los ministros en la necessitat de tornar lo prestigi a la guardia civil, rellevantia de certs serveys pera no ser mal vista del public.

Sembla que l' senyor Maura y l' president del Consell han indicat al general Pando que vetllaran per aquell prestigi, fent total aque llas concessions que varen acordarse en reunions de qefes y oficiales.

Respecte al assumpto de Melilla crehen los ministros que per ara no hi ha perill a complicacions, per quan lo pretendent vol estar en pau ab Espanya.

Ab tot queda la por de que las kabilas rifenyas obliguin a Bu-Hamara a fer algun acte grave contra nostra plassa africana.

També s' ha ocupat lo Consell del moviment republica que s' ha despertat a Espanya.

No es lo essencial que vajan al Parlament més o menos republicans, sino que lo grave es que la opinió republicana s' escampi y constitueix ab sas forsas un poder en rebelio contra lo institut.

També han parlat de la excitacio dels obres de Madrid per las recents torpesas del Governador.

Segons sembla, lo senyor Sánchez Guerra, de quina conducta no estan satisfets ni l' Rey ni l' Govern no ocupara gayre tams lo Govern civil.

Crehen los ministros que si s' posa en llibertat al obrer detingut quedara resolt lo conflicte, pero aquesta solucio no inspira gens de confiansa als obrers, perque a la sortida digueren que de las autoritats no poden esperar res y estan disposats a promoure un conflicte, comptant ab forsas sufcients pera no deixarse atropellar.

Lo Rey a Paris

S' assegura que dintre de poch, tal volta l' mes de Maig, anira a Paris n' Alfons XIII.

Alguns crehen que l' viatge del Rey tindra per objeete concertar l' aliansa iniciada l' any passat per sa mare a fi de malmetre los tralls que certs elements avansats estan fent en conveniencia ab sos confreres de la vehina Republica.

Los civils

A consecuencia de las reuniones dels qefes y oficiales de la guardia civil y de la conferencia que ab lo senyor Maura havia celebrat lo general Pando, s' deya a darrera hora que aquest havia presentat la dimissio de director del Institut.

IMP. CARRERAS Y VILA

SERVEY DE FERROCARRILS

NOU HORARI

LÍNEA DELS DIRECTES

De Reus a Barcelona

Surtida Correu 4'53 mati; arribada 8'34 mati
 Exprés 7'05 " " 9'14 "
 Mixto 8'41 " " 1'03 trde
 Merc. 12'07 " " 8'02 nit.
 Correu 2'14 trde. " 5'24 trde
 Mixto 7'14 " " 10'19 nit.

De Barcelona a Reus

Surtida Merc. 5'15 mati; arribada 8'06 trde
 Mixto 6'01 " " 11'30 mati
 Correu 9'47 " " 1'05 trde
 Ombs. 12'35 " " 5'32 "
 Mixto 2'26 trde. " 7'11 "
 Exprés 7'26 " " 9'38 nit.

De Reus a Saragossa

Surtida Correu 1'35 trde. arribada 8'35 nit.
 Mixto 7'57 " " 8'36 mati
 Exprés 9'44 nit " 3'01 "
 Merc. 8'36 trde. " 11'54 nit.
 " 5'32 mati " 8'51 mati

De Saragossa a Reus

Surtida Exprés 1'50 mati; arribada 6'59 mati
 Correu 7 " " 2'06 trde
 Mixto 10'05 nit " 8'11 mati
 Merc. 6'38 mati " 11'27 "
 " 6'59 trde " 10'15 nit.

LÍNEA DEL NORT

De Reus a Lleyda

Surtida Correu 8'29 mati; arribada 11'35 mati
 Mixto 6'05 trde. " 9'57 nit
 Merc. 1'45 " " "

De Lleyda a Reus

Surtida Mixto 5'28 mati; arribada 9'29 mati.
 Correu 4'05 trde. " 7'09 trde.
 Merc. " " 1'39 "

De Reus a Tarragona

Surtida Mixto 8'16 mati; arribada 8'45 mati.
 " 9'44 " " 10'18 "
 " Merc. 2'30 trde. " 8'05 trde.
 Correu 7'17 " " 7'48 "

De Tarragona a Reus

Surtida Correu 7'45 mati; arribada 8'15 mati.
 Merc. 12'22 trde. " 1' " trde.
 Mixto 5'08 " " 5'46 "
 " 8 " " 8'38 nit.

FERRO-CARRIL ECONOMICH

DE REUS A SALOU

Servey de trens que regeix desde 1 dia 29
 Setembre de 1902:
 Sortidas de Reus: al mati 4'10.—10.—A
 la tarde a las 2'47.—4'15.
 Sortidas de Salou: al mati a las 4'56.—
 11'04. A la tarde a las 5'32 y 7'40.

FONDA Y RESTAURANT D'EUROPA

D. ANTON BARDÓY
 HABITACIONS Y SERVEYS INMILLORABLES
 CARRER DE EN MEDIO, 1
 CASTELLÓ DE LA PLANA

Companyia valenciana de navegació

LÍNEA REGULAR DE GRANS Y RÁPITS VAPORS ENTRE ESPANYA Y LAS COSTAS DE FRANCIA Y ITALIA
VAPORS DE LA COMPANYIA: SAGUNTO, JÁTIVA, ALCIRA, CABAÑAL, GRAO, MARTOS Y DENIA
 Surtidas ficsas y semanals del port de Tarragona pera MARSELLA y GÉNOVA los dimars de cada setmana ab
 escala quinzenal a LIORNA.

Servey setmanal pera Valencia, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cádiz y Huelva tots los dijous.—Viatjes extraordinaris a Marsella y Costa de Italia.—Luxosas cambres.—Llum eléctrica.
 Se atmetpa ssatje y carga a fletes reduits.—Se atmet carga ab flete carregat y coneixement directe pera New-York, Boston, Nápoli, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, etc., ab trasbord a Génova y Argel ab trasbord a Alacant.
 Agent: **DON ROMÁN MUSOLAS**, carrer de Apodaca, 38.— Teléfono núm. 34.—TARRAGONA

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilitich

COSTANZI

Mila y mils de celebritats mélicas, després d'una llarga experiencia, s'han convenyat y certificat, que pera curar radicalment ab dos ó tres dias la purgació recient y ab cinch ó sis dias la crónica, gota militar, úlceras, flux blanch de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, cálculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 dias los extrenyiments uretrals (estrechez) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillosíssimas sondas, no hi ha medicament més milagrós que'ls CONFITS ó Injeccions Costanzi.
 També certifcan que pera curar qualsevol enfermetat Sifilitica ó herpética, en vista de que lo Iodo y'l Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la sifilis y herpes, sino que extren los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fàcils de curar. A. Salyati Costanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon exit d'aquets especifichs; per medi del tractament especial ab éll, admet als increduls, lo pago després de curats.
 Preu de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos y era'ls qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilitich y anti-herpétich, pessetas 4.
 De venta en todas las bonas farmacias.
 A Reus: en la de D. Anton Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80, Doctor Jarpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Drogueria de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.
 Consultas mélicas a Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol 2.º tots los dilluns, dimecres y divendres a las 12.

Societat general de Transports marítims a vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES D' ABRIL DE 1903
LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA
 Sortirà de Barcelona lo 21 d' Abril directament pera Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y rápit vapor francés

ALGERIE

Consignataris a Barcelona, Ripol y Companyia, Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

APERITIU-CORROBORANT
 Tónich-febrífugo
 THE COSMO S. EN C. Y. DE C. EN P.
 BARCELONA
 Unica casa productora pera la exportació a América

LOT

SE PREN ab aygua, ó pur: abans de menjar com aperitiu; després com digestiu.
 Demanis en tots los cafés, ultramarins, casinos, confiterias, etc.
 Los pedidos, aixi per Espanya com para América, denhen dirigirse a The Cosmo S. en C. y de C. en P.—BARCELONA.
 Agent General a Reus: Joseph Martorell, S. en C. Carrer Monterols número 30.

ELIXIR VERDI
 THE COSMO S. EN C. BARCELONA

Certificat núm. 9.909
 Don Joseph Muñoz, Metge Titular de Vergel, districte de Denia, me ha certificado que desde fa dos meses vinch formulant l' Elixir Verdi, havent obtingut molt favorables resultats, especialmente en una dona casada de non que venia sufriend' una pertinax gastralgia, consecuencia de lo qual havia esperimentat digestions difícils, per quada de forsas, continuu estrenyiment y constants desvaneciments.
 Ab l' ús de tres pots d' Elixir Verdi ha observat tan gran millora que, pot dirse, está ja completament bona.
 Lo que tinc lo gust de comunicar pera satisfacció de vostés y estimul dels pacients.
 Joseph Muñoz, metge cirurgiá.

Se ven en todas las farmacias
PREU 2 PESSETAS
 Agent general a Reus **Joseph Martorell, S. en C.**— Carrer Monterols núm. 30.

TALLER DE CAMISERIA DE JOSEPH MARTORELL

MONTEROLS 40.-REUS

Novetats en corbateria; géneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botoneduras bera camisas, paraigüas, sombrillas, castons, petacas, ciguarreras, carteras, tergeters, moneders, poquillas y elástichs. Agullas pera corbatas. Se fan a mida camisas, calsetots, colls y punys.

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetas, columnas, reclinatoris, adornos, y detalls arquitectórichs y escultórichs pera iglesias, etc.
 Imatges de fusta y cartró-pedra de todas midas y models.

PREUS REDUITS

LA GRESHAM

COMPANYIA INGLESA

de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias

FUNDADA L'ANY 1848

Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats

Primas molt moderadas

La Gresham té constituit lo dipósit exigut per las Lleys fiscais vigenas com garantia per los seus assegurats a Espanya.

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA

Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell

A Reus: dirigirse a don LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim.

MÁQUINAS SINGER PERA COSI
 Demanen lo catalech ilustrat que 's dona franch

SUCURSAL a Tarragona
 Rambla de S. Joan 11.

SUCURSAL a Tortosa
 Angel, número 14

SUCURSAL A REUS MONTEROLS 40
 No equivocás, Monterols 40!